ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 119, Ağustos 2021, s. 268-285

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.51647>

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date
04.06.2021

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.08.2021

Barış BİLMEZ

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
barisbilmez@hotmail.com

Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
fulyatopcuoglu@gmail.com

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TOPLULUK KARŞISINDA KONUŞMASINI ETKİLEYEN UNSURLAR

Öz

Konuşma, bireyin duygu ve düşüncelerini sözlü olarak aktarmasını sağlayan dil becerisidir. Topluluk karşısında yapılan bir konuşma konuşmacıyı, günlük konuşmalardan daha fazla etkilemektedir. Konuşmacının konuşma öncesinde ve konuşma anında etkilendiği unsurlar topluluk karşısında olduğunda daha belirgin hale gelmektedir. Bu unsurlar tüm yaş grupları üzerinde etkili olsa da ortaokul zamanlarından itibaren bu konunun araştırılması ve geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin topluluk karşısında konuşurken etkilendiği unsurları belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu on beş öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında görüşme formundan yararlanılmış ve öğrencilere duyuşsal, fiziksel ve bilişsel olarak eşit şekilde kategorize edilmiş sorular sorulmuştur. Verilerin analizi için cevaplar incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre topluluk karşısında konuşmada ortaokul öğrencilerinin %80'inin topluluk karşısında konuşmaya istekli olduğu, %80'inin kendilerini öz güvenli gördüğü tespit edilmiştir. Toplulukta bulunan kişilerin konuşmaya %93,3 etkisi olduğu belirlenirken öğrencilerin %40,9 oranında arkadaşlardan ve %31,8 oranında ise ailesinden etkilendikleri görülmüştür. Topluluk karşısında konuşmada %93,3

oranında heyecanlandıkları ve bu oranın %40'ının fiziksel, %33,3'ünün duyuşsal ve %20'sinin zihinsel olduğu tespit edilmiştir. Topluluk karşısında konuşmada açlık tokluk, kıyafet gibi bireysel ihtiyaçlarının %80 oranında konuşmalarını etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin tamamı konuşmalarında örnek aldıkları birinin olduğunu ve örnek aldıkları kişilerin başında da %53,3 oranıyla öğretmenleri oldukları görülmüştür. Öğrencilerin konuşmasını etkileyecek sürekli bir rahatsızlıklarının olmadığı, %60'ının topluluk karşısında konuşurken herhangi bir çevresel unsurdan etkilenmedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin topluluk içerisinde konuşmak için %93,3 oranında yeterli şansı bulabildikleri, %53,3'ünün ise konuşmak için verilen sürenin kendilerini kısıtlamadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olduklarını düşünmektedir. Öğrencilerin tamamı teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirdiğini ifade etmektedirler. Teknolojik imkânlara sahip olma noktasında ise öğrencilerin % 80'inin teknolojik imkânlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Konuşma, topluluk karşısında konuşma, duyuşsal, bilişsel, fiziksel.

FACTORS AFFECTING SECONDARY SCHOOL STUDENTS' SPEAKING IN PUBLIC

Abstract

Speaking is a language skill that enables the individual to verbally convey his feelings and thoughts. A public speech affects the speaker more than daily conversations. The elements that the speaker is affected before and during the speech become more distinctive when he or she is in front of the public. Although these factors are effective on all age groups, it is important to research and develop this subject by starting from secondary school. The purpose of this study is to determine the elements that affect the students while speaking in front of the community. Qualitative research design was used in the research. The study group of the research consists of fifteen students. The interview form was used to collect the data and affectively, physically and cognitively categorized questions asked equally to the students. Content analysis was carried out by examining the answers for the analysis of the data. According to the results of the research, it has been determined that 80% of secondary school students are willing to speak in front of the public, and 80% see themselves as self-confident. When it has been determined that the people in the community had a 93.3% effect on speech, it has been seen that the students were influenced by their friends at a rate of 40.9% and by their families at a rate of 31.8%. It has been determined that 93.3% of them were excited when speaking in public and 40% of this rate was physical, 33.3% was affective and 20% was cognitive. They stated that their individual needs such as hunger, fullness and clothing affected their speech 80% in public speaking. It has been seen that all of the students have someone they took as an example in their speeches and that the people they took as an example were their teachers with a rate of 53.3%. It has been determined that the students did not have any permanent discomfort that would affect their speech, and 60% of them were not affected by any

environmental factor while speaking in front of the public. It has been determined that 93.3% of the students had enough chance to speak in the community, and 53.3% of them did not limit themselves the given time to speak. All of the students participating in the research think that they have enough vocabulary to express their thoughts easily. All of the students stated that technological opportunities enrich the conversation in front of the community. It has been determined that 80% of the students had technological opportunities about having technological opportunities.

Keywords: Speaking, speaking in public, affective, cognitive, physical.

Giriş

Birey günlük hayatında yoğun bir iletişim gerçekleştirir. Bu iletişim yazılı, sözlü ya da sözsüz olabilmektedir. Sözlü iletişim gerçekleşirken konuşan olarak yer alındığında duygu ve düşünceler ifade edilirken anlatılanların da karşı taraftan anlaşılması beklenmektedir. Karşı tarafta tek bir dinleyici olabildiği gibi bu konuşma birçok kişinin önünde de yapıyor olabilir. Bu durumda birey, bir topluluğun önünde konuşmuş olacaktır. İkili konuşmalarda kişinin yaptığı konuşmayı etkileyen bazı unsurlar bulunmaktadır. Topluluk karşısında yapılan konuşmalarda bu unsurlar çok daha farklı şekilde tezahür edebilir.

Konuşma temel dil becerilerinden olup “1. Konuşmak işi. 2.Görüşme, danışma, müzakere. 3. Dinleyicilere bilim, sanat, edebiyat vb. konularda bilgi vermek için yapılan söyleşi, konferans (Türkçe Sözlük, 2005) olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda ise duygu ve düşüncelerin tek kişi tarafından ortaya konmasına “söyleme”; en az iki kişi arasında ifade edilmesine “konuşma” denilmektedir şeklinde ifade edilmektedir (Parlak yıldız, 2015). İnsanlar arasında en çok kullanılan dil becerisi konuşmadır (Özbay, 2011). Birey doğduğunda başladığı sesletme işini anlamlı hale getirme çabası içindedir. Yeti olarak düşünüldüğünde doğuştan gelen konuşma, zaman içerisinde anlamlı hale taklit ve öğretilerle gelmektedir.

Konuşmanın temelinde sesler vardır. Sesin oluşumu için ise burundan ya da ağızdan alınan hava ağız, ses telleri, soluk borusu, ciğerler, göğüs kafesi, diyafram gibi organların hareketiyle şekillenip oluşmaktadır. İnsanın anlamlı bir şekilde konuşması için sesler sözcükleri ve ekleri, sözcükler ve ekler de cümleleri oluşturur. Sözcük ve cümleler insanın kendini anlatması için önemlidir. İnsan bir taraftan anlatmak isterken bir taraftan da anlaşılacak ister. Bu da doğal olarak iletişimi ortaya çıkarır.

Konuşma gerçekleşirken dayandığı bazı temeller vardır. Konuşma üretim modellerinde sürecin zihinsel, dilsel ve fiziksel boyutları olduğu ve bunların kimi zaman eş zamanlı kimi zaman sıralı olarak işlediği görülmektedir (Bozkurt, 2019). Ancak konuşmanın etkilendiği boyutlar bunlarla sınırlı değildir. Konuşma sürecinin başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesinde ya da konuşma sürecinde görülen sorunların kaynağında bilişsel ve fiziksel boyutlar kadar duyuşsal boyutlar da belirleyici bir rol oynar (Hamzadayı, 2019). Konuşma eğitiminde bu boyutların iyi bilinmesi konuşmanın başarısını artıracaktır. Çünkü konuşma, alt dizgeleri olan, sürece yayılan ve farklı kaynaklardan beslenen karmaşık bir beceridir (Bozkurt,2019). Bu karmaşık beceri özellikle topluluk karşısında gerçekleştiğinde, etkilendiği temeller daha ön plana çıkmaktadır.

İnsan sadece karşısındaki bir kişiyle iletişime geçmez. Bazı zamanlarda birden fazla kişiye duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini aktarmak ister ya da aktarmak zorunda kalır. Bu, insanın topluluk karşısında konuşması demektir. Topluluk karşısında konuşmak günümüzde her insanın

yapabildiği bir iş değildir. İnsanlar doğal olarak topluluk karşısında konuşurken konuşmanın bilişsel, fiziksel ve duyuşsal temellerinden etkilenirler. Bu etkilenmenin sonucunda konuşma istenilen amaçlara ulaşmayabilir. Konuşma becerisi mesleklerin icrasında da oldukça önemlidir, ancak bazı meslekler için çok daha önemlidir. Bu tür meslekler genellikle kaynağında insan olan ve doğrudan insanla muhatap olunan mesleklerdir (Özden, 2018a). Topluluk karşısında konuşmak her insanın sıkça yaptığı sıradan bir iş değil, önemli makamlarda bulunan siyasetçi, bürokrat, eğitimci, vb. kişilerin yaptığı önemli bir iştir. Topluluk karşısında konuşmanın önemli olduğu günümüzde insanların bunun eğitimini alması gereklidir.

Eğitim sistemimizin temel taşlarından birini ortaokullar oluşturmaktadır. Öğrencilerin değişim ve gelişimlerinin hızlı olduğu bu dönemde aldıkları eğitim, hayatlarını etkilemektedir. Topluluk karşısında konuşma eğitimi de öğrencilerin bu dönemde alabileceği eğitimlerdendir. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki çocukluk döneminde etkili iletişime yönelik gerekli beceriler geliştirilirse daha sonraki yıllarda iletişim kaygısı düzeyi düşmektedir (Daly ve Friedrich, 1981: 244. Akt: Erdoğan, 2018). Bireyin hayatında sıkça karşılaşması muhtemel konuşma ve bu edime yönelik oluşabilecek kaygının orta düzey seviyelerinde, yani başarıya dönük bir hareket hâlinde kalabilmesi için konuşmaya yönelik derslerde (diksiyon vb.) konuşmanın temel ilkesi olan uygulama aşaması atlanmamalı, sağlıklı bir şekilde hayata geçirilmelidir (Özkan ve Kınay; 2015). Ortaokulda topluluk karşısında konuşma eğitimi alan öğrenciler diğer öğrencilere göre şüphesiz hayata daha sağlam adım atacaktırlar. Ayrıca bugünün çocuklarının yarının büyükleri olduğu göz önüne alındığında topluluk karşısında konuşmasını bilen insanlar yetiştirmenin milli bir görev olduğu söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin topluluk karşısında konuşmasını etkileyen unsurları belirlemektir. Çalışma eğitimcilere, ailelere ve konuyla ilgisi bulunanlara öngörü sağlayacak olup derslerde ve günlük hayatta bu özelliklere dikkat çekilmesine yardımcı olması bakımından önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin topluluk karşısındaki konuşmasını etkileyen unsurlar belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı öğrencilerin etkilendiği unsurları ortaya çıkarmak olduğu için konunun derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle araştırmanın desenini nitel araştırma desenlerinden olgubilim oluşturmaktadır. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (Fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kütahya'daki bir devlet ortaokulunda bulunan 15 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 5 öğrenci 5. sınıfta, 4 öğrenci 6. sınıfta ve 6 öğrenci ise 8. Sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Sınıf	f
5	5
6	4
8	6
Toplam	15

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Gerekli araştırmalar yapılarak sorular hazırlanmış, sorular hazırlanırken gözden kaçırılan noktalar olabilir diye yarı yapılandırılmış görüşme formu özellikle seçilmiş, süreçte eksik bulunan noktalar sorulara eklenerek daha derinlemesine konunun araştırılması sağlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde ve sonrasında 13 alan uzmanından görüş alınmış, eksiklikler ve yanlışlıklar giderilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular ve alan uzmanlarının konuşma becerisinin etkilendiği duyuşsal, fiziksel ve bilişsel unsurlar dikkate alındığında öğrencilere sorulan soruların hangi başlık altında değerlendirileceği 13 alan uzmanına sorulmuştur. Alan uzmanlarının cevaplarına göre ortaya çıkan sonuç aşağıdaki gibi olmuştur:

- 1- Topluluk karşısında konuşmaya istekli misin? Neden?

13 yanıt

- 2- Kendine topluluğun karşısında konuşacak kadar güveniyor musun? Öz güven topluluk karşısında konuşmayı etkiler mi? Nasıl?

13 yanıt

- 3- Toplulukta bulunan kişilerin konuşmana etkisi var mı? Kimlerin karşısında daha rahat konuşursun?(Kendi yaşlıtların, Öğretmenlerin, vb.)

13 yanıt

- 4- Topluluk karşısında konuşurken heyecanlanıyor musun? Bunun nasıl bir şey olduğunu tarif edebilir misin? Heyecanlanmak hareketlerine nasıl yansıyor?

13 yanıt

- 5- Günlük bireysel ihtiyaçların(açlık-tokluk, elbiselerinin eski-yeni oluşu) topluluk karşısında konuşmanı etkiler mi? Kendinde bu etkileri hissediyor musun? Nasıl?

13 yanıt

- 6- Topluluk karşısında konuşma açısından örnek aldığın biri var mı? (İsim söylemeden, Türkçe öğretmenim, Okul müdürü vb.) Bu kişi senin konuşmana olumlu ya da olumsuz katkı yapıyor mu? Nasıl?

13 yanıt

- 7- Konuşmana engel olacak herhangi bir rahatsızlığın (Kronik, sürekli) var mı? Varsa nedir?

2 yanıt

- 8- Topluluk karşısında konuşmanı etkilediğini düşündüğün çevresel unsurlar var mı? (Baskıcı bir aile, arkadaş baskısı, dinleyicilerin tepkisi vb.)

12 yanıt

9- Topluluk karşısında konuşmak için derslerinde ya da günlük hayatta yeterli şansı bulabiliyor musun?

13 yanıt

10- Topluluk karşısında konuşmak için verilen süreler seni kısıtlar mı?

13 yanıt

11- Düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olduğunu düşünüyor musun?

13 yanıt

12- Teknolojik imkânlar topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirir mi? Sen bu konuda yeterli imkâna sahip misin?

13 yanıt

Alan uzmanlarının verdiği cevaplara göre öğrencilere sorulan on iki sorudan dördü duyuşsal, dördü fiziksel ve dördü bilişsel nitelikte olduğu için soru dağılımları eşittir denilebilir.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan veriler içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde veriler kodlanmış, temalar bulunmuş, kodlar ve temalar düzenlenmiştir. Ardından bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır. Yorumlanan veriler yazıya geçirilmiş, tekrar tekrar incelenerek raporlaştırılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerlik çalışması için araştırma bulguları, verilerin toplandığı ortam dikkate alınarak ve verilerin toplandığı ortama bağlı kalınarak tanımlanmıştır. Bulguların kendi içerisinde tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmada dış güvenirliliği çalışması için araştırmacılar güvenirliliğin sağlanması için araştırmanın yöntemini ve aşamalarını açık, anlaşılır ve ayrıntılı bir biçimde tanımlamışlardır. Araştırma görüşme formu ile yapılmıştır. Gerekli durumlarda görüşme yapılan öğrencilere açıklamalar yapılarak, yönlendirilmelerde ve geri bildirimlerde bulunulmuştur. Araştırmaya veri kaynağı olan öğrenciler, isim ve okul belirtmeden Ö1, Ö2... kodlaması kullanılarak kodlanmıştır. İç güvenirliliğe ilişkin olarak ise araştırmacılar, görüşme sonucunda elde edilen verileri, bu verilerden doğrudan alıntılar yaparak betimlemeye gitmişlerdir. Veriler analiz edilirken ön yargıların ve yanlış anlamaların önüne geçmek için yapılan kodlamalar tekrar gözden geçirilmiş bağımsız bir araştırmacıyla kontrol edilmiştir.

Bulgular

Çalışmanın bulguları, yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların tablolar halinde incelenmesiyle verilmiştir.

1.Topluluk karşısında konuşmada isteklilik

Araştırmaya katılan öğrencilere topluluk karşısında konuşmaya istekli olup olmadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Topluluk karşısında konuşmada isteklilik

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Evet İstekliyim	12	80	<i>Kendimi ifade etmeyi seviyorum. (Ö3)</i>
			<i>İnsanların karşısında konuşmayı seviyorum. (Ö4)</i>
			<i>Kendimi geliştiriyorum, kendime güveniyorum. (Ö5)</i>
			<i>Toplum içinde kendimi ifade etmeliyim. (Ö6)</i>
			<i>Konuşmak hayatın doğal bir parçasıdır. (Ö7)</i>
			<i>Düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. (Ö9)</i>
			<i>Önemli konuları topluluk karşısında konuşmak isterim. (Ö11)</i>
			<i>Konuşmazsam insanlar beni önemsemiyor, pısrık diyor. (Ö12)</i>
			<i>Kendimi göstermek ve konuşmamın beğenilmesini isterim. (Ö13)</i>
			<i>Çekinilecek bir durum görmüyorum. (Ö14)</i>
Hayır İsteksizim	3	20	<i>Konuşma yaparken ve yaptıktan sonraki tepkilerden korkuyorum. (Ö1)</i>
			<i>Konuşmamın kötü olmasından korkuyorum, utanıyorum. (Ö2)</i>
			<i>Kendimi utangaç hissediyorum. (Ö15)</i>

Tablo 2 incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin %80'inin topluluk karşısında konuşmaya istekli oldukları görülmektedir. İstekli olan öğrenciler topluluk karşısında kendilerini ve düşüncelerini ifade etmeyi sevdiklerini, konuşmanın yaşamın doğal bir parçası olduğunu, var olma ve beğenilme ihtiyaçlarını ve konuşmanın onları geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte konuşmazlarsa insanların onları önemsemediklerini ifade eden görüş de mevcuttur. Öğrencilerin % 20'si ise topluluk karşısında konuşmaya isteksizdirler. Öğrencilerin konuşma anında ve konuşma sonrasındaki tepkilerden çekinmeleri, konuşmalarının kötü olacağına inanmaları ve utanmaları isteksiz olmalarına neden olmuştur.

2. Topluluk karşısında konuşmada güven-öz güven

Öğrencilere topluluk karşısında konuşacak kadar kendilerine güvenip güvenmedikleri, öz güvenin topluluk karşısında konuşmayı etkileyip etkilemediği, etkiliyorsa nasıl etkilediği sorulmuş, cevaplar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Topluluk karşısında konuşmada güven-öz güven

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Evet Güveniyorum	12	80	<p>Öz güvensiz olursak topluluk karşısında konuşmayı bırakın, topluluk karşısına çıkamayız bile.(Ö1)</p> <p>Öz güven daha özgür konuşmayı sağlar.(Ö4)</p> <p>Heyecanlanmadan konuşuruz, konuşmamız güzel olur.(Ö5)</p> <p>Öz güven başarıdır.(Ö6)</p> <p>Öz güvenli konuşmak başkalarının bizi daha akıllı bir birey olarak algılamasını sağlar.(Ö9)</p> <p>Bir işin üstesinden öz güven sayesinde geliriz.(Ö11)</p> <p>Öz güvenli olursak konuşmamızı herkes beğenir.(Ö13)</p>
Hayır Güvenmiyorum	3	20	<p>Topluluk karşısında sesim kısık çıkıyor.(Ö2)</p> <p>Topluluk karşısında utanıyorum.(Ö12)</p>

Öğrencilerin %80'i topluluk karşısında konuşmada kendine güvendiklerini, % 20'si ise kendilerine güvenmediklerini belirtmişlerdir. Konuşmada öz güvenin; rahatlığı, başarıyı, zekâyı ve beğeniyi sağladığını belirtmektedirler. Ses kısıklığı ve utanmanın da öz güvenlerini zedelediği görülmektedir.

3. Toplulukta bulunan kişilerin konuşmaya etkisi

Öğrencilere toplulukta bulunan kişilerin konuşmasına etkisi olup olmadığı sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Toplulukta bulunan kişilerin konuşmaya etkisi

Yanıt	f	%	Yanıt	f	%	Örnek cümleler
			Arkadaşlar	9	40,9	<p>Kendi sınıfımın ve arkadaşlarımla yanında daha rahat konuşurum.(Ö1)</p> <p>Arkadaşlarım, ailem ve öğretmenlerim olduğunda daha rahat konuşabilirim.(Ö5)</p> <p>Kendi yaşıtılarım ve arkadaşlarımla karşısında daha rahat konuşurum.(Ö7)</p> <p>Arkadaşlarımla karşısında daha rahat konuşurum.(Ö12)</p>

Evet Var	14	93,3	Aile	7	31,8	Arkadaşlarım ve ailem olduğunda daha rahat konuşurum.(Ö3) Yabancı ve resmi kişiler olduğunda daha çekingen olurum, ailem ve arkadaşlarım olduğunda daha rahat olurum.(Ö9) Toplulukta annem olduğunda daha rahat konuşurum.(Ö10)
			Öğretmenler	4	18,1	Öğretmenlerim ve ailem olduğunda daha rahat konuşurum.(Ö2) Öğretmenlerim, ailem ve arkadaşlarım olduğunda daha rahat konuşurum.(Ö6) Öğretmenlerim, ailem ve arkadaşlarım olduğunda daha rahat konuşurum.(Ö8)
			Tanıdıklar	1	4,5	Tanıdığım kişilerin ve arkadaşlarımın karşısında daha rahat olurum.(Ö11)
Hayır Yok	1	6,7	Herkes	1	4,5	Herkesin karşısında rahat konuşabilirim.(Ö4)

Öğrencilerin % 93,3'ü topluluktaki kişilerin konuşmasına olumlu etkisinin olduğunu, % 6,7'si etkisi olmadığını ifade etmiştir. Öğrenciler arkadaşları (%40,9), aileleri (%31,8), öğretmenleri (%18,1) ve tanıdıklarının (%4,5) karşısında daha rahat konuştuklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca kendilerine yabancı olan kişilerin karşısında konuşmaktan da çekinmektedirler. Öğrencilerin %4,5'i ise herkesin yanında rahat konuştuğunu ifade etmiştir.

4. Topluluk karşısında konuşmada heyecan

Öğrencilere topluluk karşısında konuşurken heyecanlanıp heyecanlanmadıkları sorulmuş, heyecanlanmanın nasıl bir şey olduğu ve hareketlerine nasıl yansıdığını anlatmaları istenmiştir. Verilen cevaplar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Topluluk karşısında konuşmada heyecan

Yanıt	f	%	Durum	%	Örnek cümleler
Heyecan var	14	93,3	Fiziksel	40	Hareketlerim genel olarak korkulu ve endişelidir. (Ö1) Bir yandan stres yaparım, bir yandan da elim ayağım titrer. (Ö2) Kalp atışlarım hızlanır, ellerim titrer ve yerimde duramam. (Ö9) Elim ayağım birbirine dolaşır. (Ö10) Nefes nefese kalıyorum. (Ö12) Sesim titrer, ter basar, kızarırım. (Ö14)
			Duyuşsal	33,3	Güven eksikliği yaşıyor, hata yapmaktan korkuyorum. (Ö5) İnsanlara rezil olacaktım gibi gelir. Bu bana korku verir. (Ö6) İçime bir korku giriyor yapamam diye. (Ö8) Yanlış şeyler söylüyorum, hata yapmaktan korkuyorum. (Ö11) Söyleyeceklerimi karıştırırım diye korkuyorum. (Ö13)

				<i>Söyleyeceklerimi karıştırıyorum ya da unutuyorum. (Ö3)</i>
	Zihinsel	20		<i>Heyecanlanmak iyi bir şeydir. Yeni şeyler keşfetmemizi sağlar. (Ö4)</i>
				<i>Söyleyeceğim kelimeleri ve konuyu unuturum. (Ö15)</i>
Heyecan yok	1	6,7		<i>Heyecanlanmıyorum. (Ö7)</i>

Öğrencilerin %93,3'ü heyecanlandıklarını, 6,7'si ise heyecanlanmadıklarını belirtmiştir. Öğrenciler heyecanlandıklarında yoğun olarak fiziksel tepkiler (%40) sonrasında sırasıyla duyuşsal (%33,3) ve zihinsel (%20) tepkiler vermektedirler. Bu cevaplara göre öğrencilerin hayatını ciddi olarak etkileyecek sonuçlar bulunmaktadır. Korkma, titreme, terleme, güvensizlik, endişelenme gibi sonuçlar insan hayatının tamamına yayılan bir genellemeyi ortaya çıkarabilir. Bu da bireylerin topluluk önünde konuşmaya karşı olumsuz bakmalarına neden olabilir.

5. Topluluk karşısında konuşmada bireysel ihtiyaçlar

Öğrencilere günlük bireysel ihtiyaçlarının (açlık-tokluk, elbiselerinin eski-yeni oluşu) topluluk karşısında konuşmalarına etki edip etmediği, ediyorsa nasıl etkilediği sorulmuş verilen cevaplar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Topluluk karşısında konuşmada bireysel ihtiyaçlar

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Evet	12	80	<i>Karnım tok olduğunda, elbiselerim yeni olduğunda öz güvenim yüksek oluyor. (Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9)</i>
Etkiler			<i>Aç olduğumda heyecan yaparsam bayılma ihtimalim olduğu için etkiler. Açken Sinirli olurum ve stres yaparım. (Ö5, Ö11)</i>
			<i>Kıyafetlerim eski olursa toplum içinde dışlanacak gibi hissederim. (Ö6, Ö13, Ö14, Ö15)</i>
Hayır	3	20	<i>Kıyafetim ne kadar kötü olursa olsun konuşmam düzgün olunca insanlar kıyafetime bakmaz. (Ö1)</i>
Etkilemez			<i>Bu durumlar topluluk karşısında konuşmamı etkilemez. (Ö10, Ö12)</i>

Öğrencilerin %80'i topluluk karşısında konuşmada açlık tokluk, kıyafet gibi bireysel ihtiyaçların etkili olduğunu, % 20'si ise etkisiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler bu durumun kendilerini nasıl etkilediği sorulduğunda; elbiselerinin eski olduğunda duygusal değişimler yaşadıklarını, elbiselerinin yeni olduğunda öz güvenlerinin yüksek olduğunu, elbiseleri eski olduğunda dışlanacak gibi hissettiklerini, herkesin kıyafetlerine baktığını düşündüklerini, sinir olduklarını ve insanların dalga geçebileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Yine aç olduklarında ise halsiz ve güçsüz olduklarını, sinirli olduklarını ve stres yaptıklarını belirtmişlerdir. Tok olduklarında ise daha öz güvenli olduklarını belirtmişlerdir.

6. Topluluk karşısında konuşmada örnek alınan kişiler.

Öğrencilere konuşma becerisinde örnek aldıkları birinin olup olmadığı, varsa bu kişinin konuşmasını etkileyip etkilemediği sorulmuş alınan cevaplar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Topluluk karşısında konuşmada örnek alınan kişiler

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Öğretmen	8	53,3	Öğretmenimi örnek alıyorum. Konuşmama olumlu katkı sağlıyor.(Ö4,Ö8, Ö10, Ö14, Ö15) Türkçe öğretmenimin konuşmalarını çok dikkate alırım. Çünkü dilimizin kurallarını, nasıl konuşacağımı bana öğretir. Ben de uygulayım.(Ö1, Ö9) Okul müdürümüzü örnek alıyorum. Konuşmama olumlu katkı sağlıyor.(Ö13)
Büyükler	3	20	Büyüklerimi örnek alıyorum. Kelimelerin doğru kullanılmasını ve topluluk karşısında nasıl konuşacağımı öğreniyorum.(Ö11, Ö12) Babamı örnek alıyorum. Konuşmaya başlayınca ikna edemeyeceği kimse yoktur.(Ö7)
Abla	2	13,3	Ablamı örnek alıyorum. Jest ve mimiklerim onun gibi oluyor.(Ö3) Ablalarımı örnek alıyorum. Konuşmamı olumlu etkiliyor.(Ö6)
Arkadaş	2	13,3	Arkadaşlarımı örnek alıyorum. Ses tonları, seyirci ile göz teması kurma ve güler yüzlü olmaları beni etkiliyor. Ben de bunlara dikkat ediyorum.(Ö5) Arkadaşlarımı örnek alıyorum. Konuşmamda öz güvenimi artırıyor ve daha güzel konuşuyorum.(Ö2)

Öğrencilerin tamamı örnek aldıkları birinin olduğunu söylemiştir. Örnek aldıkları kişilerin başında %53,3 oranıyla öğretmenleri gelmektedir. İkinci olarak %20 oranıyla büyükleri gelmektedir. Bunun yanında ilginç bir sonuç olarak ablası olan öğrencilerin %13,3 oranında özellikle ablalarını örnek aldıkları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında %13,3 eşit oranda arkadaşlarını örnek alan öğrenciler de vardır. Öğrenciler örnek aldıkları kişilerin konuşmalarına olumlu katkı yaptığını belirtmişlerdir.

7. Topluluk karşısında konuşmayı etkileyen sürekli hastalık

Öğrencilere topluluk karşısında konuşmasını etkileyecek sürekli bir rahatsızlığı olup olmadığı sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 8’ de gösterilmiştir.

Tablo 8. Topluluk karşısında konuşmayı etkileyen sürekli hastalık

Yanıt	f	%
Var	0	0
Yok	15	100

Tablo 8’ e göre çalışmaya katılan öğrencilerin konuşmasını etkileyecek sürekli bir rahatsızlıklarının olmadığı görülmüştür.

8. Topluluk karşısında konuşmayı etkileyen çevresel unsurlar

Öğrencilere topluluk karşısında konuşurken etkilendikleri çevresel unsurların olup olmadığı sorulmuş, cevaplar Tablo 9’ da gösterilmiştir.

Tablo 9. Topluluk karşısında konuşmayı etkileyen çevresel unsurlar

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
-------	---	---	----------------

Evet Var	6	40	<i>Dinleyicilerin tepkisi beni kötü etkiliyor. Bazen gülüyorlar ve çok fazla göz teması kuruyorlar. Bu beni çok rahatsız ediyor.(Ö2, Ö14)</i> <i>Dinleyicilerin tepkisi beni etkiliyor.(Ö3, Ö10)</i> <i>Bazı arkadaşlarım dalga geçiyor.(Ö4)</i> <i>Dinleyicilerin tepkisine göre hareket etmeye çalışıyorum.(Ö13)</i>
Hayır Yok	9	60	<i>Konuşmamı etkileyen çevresel bir unsur yok.(Ö1, Ö5,Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö15)</i>

Öğrencilerin %40'ı topluluk karşısında konuşurken etkilendikleri çevresel unsurların var olduğunu, %60'ı ise topluluk karşısında konuşurken etkilendikleri çevresel unsurlar olmadığını belirtmişlerdir. Var diyen öğrenciler dinleyicilerin tepkilerinden etkilendiklerini, dinleyicilerin güldüklerini, fazla göz teması kurduklarını, onlarla dalga geçtiklerini belirtmişlerdir.

9.Topluluk karşısında konuşmak için yeterli şansı yakalaması

Öğrencilere topluluk karşısında konuşmak için yeterli şansı bulup bulmadıkları sorulmuş, cevaplar Tablo 10' da belirtilmiştir.

Tablo 10. Topluluk karşısında konuşmak için yeterli şansı yakalaması

Yanıt	f	%
Bulabiliyorum	14	93,3
Bulamıyorum	1	6,7

Öğrencilerin % 93,3'ü yeterli şansı bulabildiklerini, % 6,7'si ise yeterli şansı bulamadığını belirtmiştir. Öğrenciler topluluk içerisinde konuşmak için yeterli şansı bulabildiklerini düşünmektedirler.

10.Topluluk karşısında konuşmak için verilen süre

Öğrencilere konuşmak için verilen sürelerin kendilerini kısıtlayıp kısıtlamadığı sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 11' de gösterilmiştir.

Tablo 11. Topluluk karşısında konuşmak için verilen süre

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Evet Kısıtlar	7	46,7	<i>Açıkçası rahat ve güzel konuşmak için süre çok önemlidir. Bu nedenle verilen süreler beni kısıtlar.(Ö1)</i> <i>Konuşmam uzun olursa vaktim yetmez.(Ö2)</i> <i>Zaman beni kısıtlar, heyecan ve korkuya sebep olur.(Ö4)</i> <i>Kısıtlar çünkü düşüncelerimizi bir süreye sığdıramayız.(Ö6)</i> <i>Kısıtlar çünkü panik yapıp söyleyeceklerimi unutuyorum.(Ö9)</i> <i>Kısıtlar çünkü başkalarının da konuşması gerekiyor olabilir.(Ö14)</i> <i>Kısıtlar, yetiştiremem diye heyecanlanırım.(Ö15)</i>
Hayır Kısıtlamaz	8	53,3	<i>Topluluk karşısında konuşurken verilen süre beni kısıtlamaz.(Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13)</i>

Öğrencilerin %46,7'si konuşmak için verilen sürelerin kendilerini kısıtladığını, % 53,3' ü ise kısıtlamadığını belirtmiştir. Kısıtlar diyen öğrenciler güzel bir konuşma için sürenin önemli

olduğunu, konuşması uzunsa sürenin yetmeyeceğini, zamanın kendinde heyecan ve korkuya neden olduğunu, panikleyerek söyleyeceklerini unuttuklarını, yetiştiremem kaygısıyla heyecanlandıklarını belirtmişlerdir.

11. Düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olup olma

Öğrencilere düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olup olmadıkları sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 12’ de gösterilmiştir.

Tablo 12. Düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olup olma

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Evet	15	100	<i>Eskiden düşüncelerimi güzel cümleler kurarak anlatamazdım, şimdi anlatabiliyorum. (Ö2, Ö5)</i> <i>Düşüncelerimi rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olduğumu düşünüyorum. (Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14)</i> <i>Düşünüyorum, beynim her şeyi içine alabilir. (Ö4)</i> <i>Düşünüyorum çünkü gerektiği yerde nasıl konuşulacağını ve nasıl kendimi ifade etmem gerektiğini biliyorum. (Ö9)</i> <i>Türkçe dersinde yeteri kadar kelime öğreniyoruz. (Ö12)</i>
Hayır	0	0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olduklarını düşünmektedir. Ayrıca kendilerini geliştirdiklerini ifade etmektedirler.

12. Teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmaya etkisi

Öğrencilere teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmasını zenginleştirip zenginleştirmede ve kendilerinin bu imkânlarla sahip olup olmadığı sorulmuş, cevaplar Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmaya etkisi

Yanıt	f	%	Örnek cümleler
Teknolojik imkânın olması	12	80	<i>Güzel bir konuşma yapmak için ses çok önemlidir. Mikrofon bu imkânı sağlar. Sesimiz yüksek ve güzel çıkar. Ben teknolojik imkânlarla sahibim. (Ö1)</i> <i>Teknolojik imkânlar topluluk karşısında konuşmayı etkiler. Ben bu konuda yeterli imkâna sahibim. (Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13)</i> <i>Kaliteli bir ses sistemi dinleyicilerin daha rahat duymasını sağlar. (Ö7)</i> <i>Düşünüyorum. Her zaman yeni bilgiler öğrenebiliriz. Kendime ait tabletimden araştırmalar yapıp sürekli yeni bilgiler öğreniyorum. (Ö9)</i> <i>Teknolojik imkânlar topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirir. Çünkü teknoloji çok gelişti. (Ö12, Ö14)</i> <i>Teknolojik imkânlar topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirir. Sunumlar yapılır, görsellerden yararlanılır. Ben bu konuda yeterli imkâna sahibim. (Ö15)</i>
Teknolojik imkânın	3	20	<i>Bu konuda yeterli imkâna sahip değilim. Teknolojiyi kullanarak herhangi bir sunum veya konuşma yapmadım. (Ö2)</i> <i>Teknolojik imkânlar topluluk karşısında konuşmayı zenginleştir</i>

olmaması

çünkü istediğimiz bilgilere kısa sürede ulaşabiliriz. Ancak ben bu konuda yeterli imkânâna sahip değilim. (Ö6, Ö11)

Öğrencilerin tamamı (%100) teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirdiğini ifade etmektedirler. Tablo 13 incelendiğinde teknolojik imkânâna sahip olma noktasında öğrencilerin % 80'inin teknolojik imkânâna sahip oldukları görülmektedir. %20'sinin ise teknolojik imkânâna olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Topluluk karşısında konuşmak günlük konuşmalara göre çok farklı bir süreci ifade eder. Birey topluluk karşısında konuşurken değişik unsurlardan etkilenir. Eğitim sürecinde bu unsurların bilinmesi öğrencilerin daha rahat olmalarını ve daha az etkilenmelerini sağlayacaktır. Tam tersi ise öğrencilerin kaygı geliştirmelerine ve hayatının geri kalanında bu kaygıdan kurtulamamalarına neden olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre topluluk karşısında konuşmada ortaokul öğrencilerinin %80'i istekli, %20'si isteksizdir. Topluluk karşısında konuşmada öğrencilerin %80'i öz güvenli olduğunu düşünürken %20'si kendine güvenmemektedir. Toplulukta bulunan kişilerin konuşmaya %93,3 etkisi olduğu belirlenirken öğrencilerin %40,9 oranında arkadaşlardan ve %31,8 oranında ise ailesinden etkilendikleri tespit edilmiştir. Topluluk karşısında konuşmada %93,3 oranında heyecanlandıkları ve bu oranın %40'ının fiziksel, %33,3'ünün duyuşsal ve %20'sinin zihinsel olduğu tespit edilmiştir. Topluluk karşısında konuşmada açlık tokluk, kıyafet gibi bireysel ihtiyaçlarının %80 oranında konuşmalarını etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin tamamı konuşmalarında örnek aldıkları birinin olduğunu söylemiştir. Örnek aldıkları kişilerin başında %53,3 oranıyla öğretmenleri, ikinci olarak %20 oranıyla büyükleri gelmektedir. Bunun yanında ilginç bir sonuç olarak ablası olan öğrencilerin %13,3 oranında özellikle ablalarını örnek aldıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin konuşmasını etkileyecek sürekli bir rahatsızlıklarının olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin %60'ı topluluk karşısında konuşurken herhangi bir çevresel unsurdan etkilenmediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler topluluk içerisinde konuşmak için %93,3 oranında yeterli şansı bulabildiklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin %53,3'ü konuşmak için verilen sürelerin kendilerini kısıtlamadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı düşüncelerini rahatlıkla anlatabilecek kelime hazinesine sahip olduklarını düşünmektedir. Öğrencilerin tamamı teknolojik imkânların topluluk karşısında konuşmayı zenginleştirdiğini ifade etmektedirler. Teknolojik imkânâna sahip olma noktasında ise öğrencilerin % 80'inin teknolojik imkânâna sahip oldukları görülmektedir.

Kavruk ve Deniz'in (2015) araştırmalarında ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygılarının hem genel hem de konuşma psikolojisi, konuşmacı ve çevre odaklı alt boyutlarında "düşük kaygı" düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Bu çalışmada da ortaokul öğrencileri kendilerini öz güvenli ve topluluk karşısında konuşmaya istekli görmektedirler. Araştırmalar bu açıdan birbirini destekler niteliktedir.

Baki (2018) Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliliklerini incelediği çalışmasında topluluk önünde konuşma boyutu açısından manidar düzeyde farklılık olmadığını tespit etmiştir. Özden'in (2018b) çalışmasına göre öğretmen adayları en az topluluk karşısında konuşma

yeterliliklerine sahip olduklarını düşünmektedirler. Topluluk karşısında konuşmada ortaokul öğrencilerinin ise %80'inin istekli olduğu ve yine %80'inin öz güvenli olduğu tespit edilmiştir.

Başaran ve Erdem (2009) öğretmen adaylarının konuşma hususunda kendilerine en fazla, çocukluklarının geçtiği çevrede bulunan yetişkinleri, sonra sırasıyla Türkçe/edebiyat öğretmenlerini, üniversitedeki hocalarını, ilkökul öğretmenlerini, arkadaşlarını ve annelerini model aldıklarını tespit etmişlerdir. Kadın öğretmen adaylarının ilkökul öğretmenlerinden; erkek öğretmen adaylarının ise ağabeyleri/ ablalarından daha fazla etkilendiklerini ifade etmektedirler. Ortaokul öğrencilerin tamamı konuşmalarında örnek aldıkları birinin olduğunu söylemiştir. Örnek aldıkları kişilerin başında %53,3 oranıyla öğretmenleri, ikinci olarak %20 oranıyla büyükleri gelmektedir. Bunun yanında ablası olan öğrencilerin %13,3 oranında özellikle ablalarını örnek aldıkları ortaya çıktığı için çalışmaların sonuçları birbiriyle örtüşmektedir.

Akran ve Özdemir'in (2018) çalışmalarında öğretmen adaylarının konuşma kaygısına ilişkin görüşlerinde konuşma esnasında giyilen kıyafetlerin ve dinleyicilerin bakışlarının bireyde rahatlama ve güven duygusunun arttırdığı görüşüne katılım gösterildiği görülmüştür. Bu araştırmada ise öğrencilerin %60'ının topluluk karşısında konuşurken herhangi bir çevresel unsurdan etkilenmediği buna rağmen açlık tokluk, kıyafet gibi bireysel ihtiyaçlarının %80 oranında konuşmalarını etkilediği ifade edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin topluluk karşısında konuşmada %93,3 oranında heyecanlandıkları ve bu oranın %40'ının fiziksel, %33,3'ünün duyuşsal ve %20'sinin zihinsel olduğu tespit edilmiştir. Akkaya'nın (2012) çalışmasında öğretmen adayları konuşma sorunlarını en fazla "ııı, aaa, eee" gibi dolgu ifadeleriyle ya da heyecanlanmayla konuşmanın duraksaması olarak ifade etmektedirler. Başaran ve Erdem'in (2009) araştırmasında da öğretmen adaylarının güzel konuşmalarını, endişe, heyecan, hazırlıksız konuşmak, bilinçaltının konuşmayı etkilemesi ve öz güven eksikliğinin en çok etkileyen olumsuz faktörler olduğu tespit edilmiştir. Ortaokulda başlayan topluluk karşısında konuşma heyecanının mesleki yaşama kadar devam etmesi ve çözülememiş olması bir hayli düşündürücüdür. Ancak öz güvenin ortaokul döneminde %80 gibi yüksek bir oranda var olmasına rağmen ileriki yaşlarda yitirilmesi de dikkate değer bir çelişkidir.

Çalışmanın sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin topluluk karşısında konuşurken etkilendiği unsurları azaltmak için ortaokul sıralarından başlanarak meslek hayatına kadar topluluk önünde konuşma çalışmaları yaptırılmalıdır. Özellikle isteklilik ve öz güven hususları dikkate alındığında ortaokul döneminde topluluk karşısında konuşmada sıkıntı yaşamadığını düşünen öğrencilerin üniversite döneminde ya da mesleki hayatında istekliliği ve öz güveninin azaldığı ifade edildiğinden bu konuya olan hassasiyetin azami seviyeye çıkarılması önem arz etmektedir. Bununla birlikte örnek alınan kişilerin daha çok öğretmenler olduğu belirlendiği için öğretmenlerin de kendilerini geliştirilmesi için konuşma çalışmalarının bireysel anlamda artırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Akran, S. K., & Özdemir, E. (2018). Yaşam boyu öğrenme sürecinde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(1), 38-49.
- Baki, Y. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Öz Yeterlikleri ve İletişim Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 13(19): 213-233.
- Başaran, M. & Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Bozkurt, B. Ü. (2019). *Konuşma ve Eğitimi*. (Ed. Gökhan Çetinkaya). Ankara: PegemAkademi. s.43-45.
- Erdoğan, Ö. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Topluluk Önünde Konuşma Kaygısının Nedenleri ve Geliştirilen Baş Etme Mekanizmaları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (47): 76-83.
- Hamzadayı, E. (2019) *Konuşma ve Eğitimi*. (Ed. Gökhan Çetinkaya).Ankara: PegemAkademi.
- Kavruk, H. & Deniz, E. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Kaygıları (Samsun ili Örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 3(15), 63.
- Özbay, M. (2011). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özden, M. (2018a). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma hakkında geliştirdikleri metaforlar. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 8(2), 347-357.
- Özden, M. (2018b). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin konuşma becerisi öz yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(3), 1917-1930.
- Özkan, E. & Kınay, İ. (2015). Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi (Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(3), 1290-1301.
- Parlakıyıldız, H. (2015). *Konuşma eğitimi yöntemler-etkinlikler*. (Ed. Abdullah Şahin). Ankara: Pegem akademi.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*, 10. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları. s.69.